

بررسی رابطه پنج عامل نیرومند شخصیت و استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی دزفول

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۳/۲۰ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۷/۱۵

پریسا یاسمی نژاد^۱

محسن گل محمدیان^۲

چکیده

مقدمه: در پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه پنج عامل نیرومند شخصیتی ۱- عصبیت یا بی‌ثباتی هیجانی N ۲- برون‌گرایی E ۳- باز بودن به تجربه O ۴- توافق A و ۵ - وجدانی بودن C با استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در دانشجویان انجام شده است.

روش: جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی دزفول بود که در سال تحصیلی ۸۹-۹۰ مشغول به تحصیل بودند. نمونه مورد مطالعه ۲۷۵ نفر بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، و با مراجعه به کلاس‌های عمومی که همه دانشجویان شانس انتخاب را داشتند انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه (جنارو و همکاران، ۲۰۰۷) و پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیتی NEO-FFI بود. به منظور تعیین تجزیه و تحلیل اطلاعات از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه (روش گام به گام) استفاده شد

نتایج: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه با روان‌رنجورخویی رابطه مثبت $r = .271$ و با برون‌گرایی رابطه منفی معنی‌داری $r = -.21$ دارد. همچنین تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام نشان داد که متغیرهای روان‌رنجورخویی و برون‌گرایی جمعاً ۱۰ درصد واریانس استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه را تبیین می‌کنند ($p < .001$). دیگر یافته‌ها دال بر آن بود که بین دانشجویان دختر و پسر و متاهل و مجرد از نظر استفاده از تلفن همراه تفاوت معنی‌داری وجود دارد، اما بین

۱- نویسنده مسئول: دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، خوزستان mgolmohammadian@gmail.com

۲- دانشگاه آزاد اسلامی دزفول

دانشجویان فنی و انسانی تفاوت معنی داری وجود ندارد ($p < 0/001$)، بدین معنی که میزان استفاده از تلفن همراه دانشجویان دختر از دانشجویان پسر و دانشجویان مجرد از متاهل‌ها بیشتر بود.

نتیجه‌گیری: یافته‌های اهمیت ویژگی‌های شخصیتی را در پیش‌بینی استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه خاطر نشان می‌سازد.

کلیدواژه‌ها: استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه، پنج عامل نیرومند شخصیتی، دانشجویان.

Study the relationship of Big five factors and Cell-phone Over-use in students

Parisa yaseminejad
Mohsen Golmohammadian

Abstract

Introduction: This research was carried out with the purpose of relationship of Big five factors including Neuroticism, Extroversion, Openness to experience, Agreeableness and Conscientiousness, with cell-phone over-use.

Method: ۲۷۵ students from Islamic Azad university Dezful branch participated in this study. The research instruments were included cell-phone over-use Scale (Jenaro & et al, ۲۰۰۷) and NEO-PI-R five-factor inventory. Pearson correlation and multiple regressions (stepwise) were applied to analyze the data.

Results: Findings indicated that the cell-phone over-use has significant positive relationship with neuroticism and negative significant relationship with extroversion. Other results denoted that N& E can explain ۱۰ percent of variant of cell-phone over-use.

More results indicated that there is no significant difference in cell-phone use level between the technical and humanistic students. In the contrary, there is a significant difference between married and single, boy and girl students. Then it is concluded that cell-phone use in female students were higher than male ones and he use of

cell-phone in single students were higher than married students as well ($p < .001$).

Conclusions: The results show the importance of personality factors in predicting the cell-phone over-use in students

Keywords: Cell-phone Over-use, Big five factors, students

یکی از وسایل پرکاربرد امروزی در ارتباطات انسانی تلفن همراه می‌باشد. امروز تلفن همراه به عنوان یکی از مظاهر فناوری ارتباطی نوین در زندگی فردی و اجتماعی بشر جایگاهی قدرتمند دارد و جزء لاینفک مناسبات روزمره محسوب می‌شود. بسیاری از محققان معتقدند استفاده بیش از اندازه از تلفن همراه در ذهن و اعصاب کاربران نوعی اعتیاد پدید می‌آورد که درست مانند اعتیاد به مواد مخدر، الکل، پرخوری، رابطه غیراخلاقی، بازی‌های رایانه‌ای، اینترنت مخرب است (حسینی، ۱۳۸۴). استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه، وضعیتی که با استفاده فراوان و اشتغال ذهنی از تلفن همراه مشخص می‌شود (جنارو، فلورس، گومز، گونزالزگیل و کابالو^۱، ۲۰۰۷). نتایج تحقیقات پزشکی که درباره تاثیرات جسمی تلفن همراه صورت می‌گیرد به نفع این وسیله ارتباطی نیست. بی‌تردید تکنولوژی و رشد صنعت بر ابعاد سلامت انسان موثر است. امروزه رشد چشم‌گیری در استفاده مفرط از تلفن همراه وجود دارد و این رشد گسترده توجه پژوهشگران را به آثار زیستی ناشی از این تلفن‌های همراه معطوف داشته است. این در حالی است که به اثرات روان‌شناختی و اجتماعی استفاده طولانی مدت از این وسیله ارتباطی توجه کافی نشده است. کامپیو و سوگیرا (۲۰۰۵) و بیل لیوکس، ون درلین، دآسرمونت، سشی و زرماتن^۲ (۲۰۰۷) عنوان می‌کنند که ظرفیت‌های اعتیادآور تلفن همراه را نباید مورد غفلت قرار داد. جهش روز افزونی در خصوص توجه به اعتیاد اینترنتی در ویرایش جدید راهنمای آماری اختلالات روان‌پزشکی بوجود آمده است (DSM، بلوک^۳، ۲۰۰۸). طبق اظهار نظر بلوک این اختلالات متعلق به وسواس فکری- عملی هستند و به عنوان یکی از موضوعات سلامت عمومی جدی در کره جنوبی و دیگر کشورهای آسیایی تبدیل شده است. موارد بالینی نیز در کشور آمریکا (بلک^۴ و همکاران، ۱۹۹۹؛ شاپیرا، گلداسمیت، کک، خوسلاو و مک‌الروی^۵، ۲۰۰۰؛ شاپیرا، لسینگ، گلداسمیت، سزابو، لازوریتز و

۱- Jenaro, Flores, Gomez, Gonzalez, Gil & Caballo

۲- Billieux, Van der Linden, D'Acremont, Ceschi & Zermatten

۳- Block

۴- Black

۵- Khosla & McElroy.

گولد^۱، ۲۰۰۳؛ یانگ^۲، ۲۰۰۷)، بریتانیای کبیر (گریفیس، ۲۰۰۰)، ایتالیا (ناردونی و کاگنون^۳، ۲۰۰۳) و اسپانیا (سانز، کارمونا و مارین^۴، ۲۰۰۴، واتیکون، باین، پاسکل و گراسیا^۵، ۲۰۰۱) دیده شده است.

بیماران وسواس فکری- عملی مستعد درمان با درمانهای شناختی و رفتاری اند (یانگ، ۲۰۰۷). یانگ عنوان می‌کند که معتادان به اینترنت شناخت‌های بسیار مشکل‌زایی را نسبت به غیرمعتادین دارند که در استفاده آسیب‌زای اینترنت نیز سهم دارد، زیرا مکانیزم گریز روان‌شناختی برای اجتناب از مشکلات ادراک شده و واقعی را فراهم می‌کند. شواهد نشان دهنده آن است که استفاده مفرط از تلفن همراه مرتبط با الگوهای رفتاری دیگر از جمله بیدار ماندن در شب و اشتغال به تبادل پیام کوتاه و همچنین وابستگی عاطفی است که در ذهن کاربران ایجاد می‌شود. به طوری که این افراد معتقدند که بدون استفاده از تلفن همراه قادر به زندگی کردن نیستند. این یافته‌ها حمایت‌کننده تاثیر منفی استفاده مفرط از تلفن همراه و تاثیر منفی آن بر سلامت جسمی و روان‌شناختی دانشجویان است (کامیبپو و سوگیرا^۶، ۲۰۰۵). در همین راستا آگراوال و دی پیندر، شارما، رانگا و لی^۷ (۲۰۰۸) نشان دادند که استفاده از تلفن همراه بر کیفیت نطفه در مردان با کاهش مقدار اسپرم، جنبندگی، تحرک، زیست‌پذیری و ریخت‌شناسی بهنجار تاثیر منفی دارد. امواج الکترومغناطیس فعالیت الکتروآنسفالوگرام را تغییر می‌دهند و سبب آشفتگی در خواب و تمرکز شده و خستگی و سردرد را به وجود می‌آورند (آگراوال و همکاران، ۲۰۰۸). مطالعات دیگر نیز نشان داد که EMW^8 دامنه گسترده‌ای از تاثیرات مخرب را روی کارکرد سلول تخم و ریشه آن دارد (روزالی و همکاران، ۲۰۰۳).

۱- Shapira. Goldsmith, Keck, Szabo, Lazoritz & Gold

۲- Young

۳- Nardone & Cagnoni

۴- Sanz, Carmona & Marin

۵- Vatican, Bayn, Pascual & Garcia

۶- Kamibeppu & Sugiura

۷- Agarwal, Deepinder, Sharma, Ranga & Li

۸- electromagnetic wave

در حوزه تاثیرات تلفن همراه بر رانندگی نیز تحقیقات نشان داده است که استفاده از تلفن همراه به طور معنی داری بر عملکرد رانندگان تاثیر می‌گذارد (مک‌اوی^۱ و همکاران، ۲۰۰۵؛ ردی‌لمیتر^۲ و تیباشیرانی^۳، ۱۹۹۷؛ استرایر و جانستون^۴، ۲۰۰۱؛ استرایر، دریوس و جانستون، ۲۰۰۳). مطالعه دیگر توسط NHTSA^۵ در سال ۲۰۰۵ نشان داد که ۶/۱۲ درصد رانندگان جوان بین سنین ۱۵ تا ۲۰ سال در تصادفات کشنده و ۱۶٪ از رانندگان در تصادفات نیازمند گزارشات پلیس بودند. براساس مطالعه‌ای تجربی بسیاری از پژوهشگران نتیجه‌گیری کردند که استفاده از تلفن همراه در هنگام رانندگی به طور معنی داری خطر تصادفات را افزایش می‌دهد. برطبق ردی‌لمیر و تیباشیرانی (۱۹۹۷) خطر تصادف در حین استفاده از تلفن همراه ۴ برابر بیشتر از زمانی است که فرد از تلفن همراه استفاده نمی‌کند. همچنین، به نظر می‌رسد که تلفن‌های دست آزاد (hand free) نسبت به دیگر انواع مزیتی نداشته باشند. ردلمیر و تیباشیرانی (۲۰۰۶) عنوان کردند که مطالعات اولیه، افزایش خطر تصادف رانندگی را هنگام استفاده از تلفن همراه گزارش دادند. سو و ترابی^۶ (۲۰۰۴) گزارش دادند که ۲۱٪ دانشجویان دانشگاه تصادف و اتفاقی نزدیک به تصادفی را حین استفاده از تلفن همراه تجربه کرده اند.

تریمل و پولزی^۷ (۲۰۰۶) گزارش کردند که حتی صداهاى پایه از جمله صدای ترافیک، ترافیک، گفتار نامربوط به توجه به قسمت‌های عقبی پوسته مغز آسیب می‌رساند. استایر و جانستون (۲۰۰۱) عنوان کردند که تلفن‌های همراه به طور منفی بر عملکرد رانندگان با هدایت محدود توجه به فعالیت‌های شناختی دیگر تاثیر می‌گذارند. هونتون و روس^۸ (۲۰۰۵) دریافتند که مکالمات تلفنی رانندگان در مقایسه با مکالمات عابران پیاده بسیار پرخطرتر هستند. فقدان اشارات غیرکلامی مکالمات تلفن همراه منابع شناختی

۱- McEvoy

۲- Redelmeier

۳- Tibshirani

۴. Strayer & Johnston

۵. national traffic highway safety administration

۶. Seo & Torabi

۷. Trimmel & Poelzl

۸. Hunton & Rose

بیشتری را درگیر می‌سازد. مرکز پژوهش‌های دانشگاه کالیفرنیا شمالی در بررسی خود دریافت که حین استفاده از تلفن همراه زمان واکنش کندی در پاسخ به محرک‌ها وجود دارد (رینفورت، هوانگ، فگاس و هانتز^۱، ۲۰۰۱). ریچارد و همکاران^۲ (۲۰۰۲) نشان دادند که زمان پاسخگویی وقتی که فرد با محرک شنیداری روبه‌رو می‌شود در قیاس با زمانی که به محرک تصویری پاسخ می‌دهند بسیار کندتر است.

سرویس پیام کوتاه از جمله کاربردهای تلفن همراه است. افزایش رو به رشد استفاده از پیامک در تلفن‌های همراه منجر به ایجاد سوال در زمینه تاثیرات روان‌شناختی و اجتماعی این رسانه جدید شده است. بر طبق زمینه‌یابی گسترده نوکیا از ۳۳۰۰ نفر بیش از ۸۰٪ از این افراد عنوان نمودند که از سیستم SMS یا همان پیام کوتاه به‌وفور استفاده می‌کنند. دیگر پژوهش‌ها نشان داده است که ۸۰٪ از افراد ۱۴ تا ۱۶ ساله تلفن همراه داشته و از پیامک بهره می‌برند (تورلو^۳، ۲۰۰۳). ۹٪ از این نوجوانان اظهار داشتند که بیشتر از SMS استفاده می‌کنند تا مکالمه (هایگ^۴، ۲۰۰۲). با این‌وجود علیرغم تعداد کم پژوهش‌های کیفی نوجوانان از پیامک (تورلو، ۲۰۰۳)، پژوهشگرانی همچون کاسینمی و روتانین^۵ (۲۰۰۲)، لینگ و تیری^۶ (۲۰۰۲) و پورو^۷ (۲۰۰۲) به بررسی تاثیرات روان‌شناختی شناختی پیامک بر تعامل اجتماعی میان کاربران عادی و همین‌طور پیامدهای دراز مدت پیام‌رسانی در ایجاد و ابقا این روابط پرداختند. در پژوهش دیگر تورلو (۲۰۰۳) در خصوص پیامک‌های دانشجویان دوره لیسانس تنها یک سوم پیام‌های آنها محتوای اهداف عملی و کاربردی داشت و بیشتر شامل کاربردهای عاطفی، ابقاء دوستی‌ها و روابط عاشقانه و اجتماعی، دلبستگی و صمیمیت بالا بود. به‌نظر می‌رسد پیامک‌های متنی فرصتی را برای تماس شخصی صمیمی فراهم می‌سازند. در حالیکه همزمان ضرورت کناره‌گیری، مدیریت خود اظهاری و درگیری را نیز امکان‌پذیر می‌نمایند.

۱. Reinfurt , Huang, Feaganes & Hunter

۲. Richard

۳. Thurlow

۴. Haig

۵. Kasesniemi & Rautiainen

۶. Kasesniemi & Rautiainen

۷. Puro

از دیگر کاربردهای تلفن همراه قابلیت اتصال به اینترنت است. با تمرکز بر جوانب مثبت استفاده حرفه‌ای از اینترنت، مک‌کنا^۱ و همکاران (۲۰۰۰) تلاش نمودند تا در خصوص پیامدهای بین فردی و اجتماعی اینترنت نیز به تحقیق بپردازند. مک‌کنا و بارق^۲ (۲۰۰۸) دریافتند که استفاده منظم و پیوسته از پست الکترونیکی و پیامک تلفن همراه و مشارکت در گروه کاربران زندگی آنها را بهبود بخشیده بخصوص کسانی که مشکلاتی در حوزه ارتباط چهره به چهره تجربه کرده‌اند (افرادی که از نظر اجتماعی آشفته یا تنها هستند و یا هویت‌های گوشه‌گیر و حاشیه‌ای دارند) (بامرود^۳، ۲۰۰۲؛ مک‌کنا و همکاران، ۲۰۰۲). پژوهش‌ها این واقعیت را نادیده می‌گیرند که در مقایسه با رایانه‌های شخصی و شبکه اینترنت، انسانهای بیشتری در زندگی روزمره خود با تلفن همراه مرتبط‌اند و از آن بهره می‌گیرند. برای مثال در برخی کشورها تعداد خطوط تلفن‌های همراه از جمعیت کشور پیشی گرفته است؛ به طوری که برای نخستین بار در سال ۲۰۰۱، تعداد تلفن‌های همراه در دنیا از تعداد تلویزیون‌ها بیشتر شد. همچنین، هزینه‌هایی که افراد به طور ماهانه برای تلفن همراه پرداخت می‌کنند، بسیار بالاتر از هزینه‌ای است که برای مثال، برای استفاده از اینترنت می‌پردازند (گزر^۴، ۲۰۰۴).

استفاده از این وسیله مشکلاتی را در حوزه از هم گسیختگی اجتماعی به وجود آورده است. به طوری که در برخی اماکن به صدا در آمدن تلفن همراه سبب ناراحتی افراد می‌شود (اشنایدر^۵، استروف و السورس^۶، ۱۹۷۹). در همین راستا آستین^۷ (۲۰۰۱) پژوهشی را تحت عنوان تاثیر استفاده از تلفن همراه بر ادراک و گمان افراد انجام داد. نتایج تحقیق او نشان داد که تکنولوژی می‌تواند سبب از هم گسیختگی شود.

نتایج حاصل از برخی مطالعات اپیدمیولوژیک بیانگر آن است که امواج تلفن همراه حتی با چگالی توان کمتر از حد مجاز می‌تواند باعث بروز علامی مانند سر درد، احساس

۱. McKenna

۲. Bargh

۳. Bamrud

۴. Geser

۵. Schneider

۶. Hastorf, & Ellsworth

۷. Austin

گرما در گوش، ضعف حافظه و خستگی گردد. ارتباط معنی‌داری بین مدت مکالمه/تعداد مکالمه در روز با بروز علائم وجود دارد (هاوکی‌نک^۱، ۲۰۰۳؛ افتدال^۲، ویلن^۳، سانداستروم^۴ و همکاران، ۲۰۰۱؛ یولیتسیس^۵، ۲۰۰۲). در خصوص آنتن‌های گیرنده و فرستنده و قرارگیری آنها، تحقیقات علایمی مانند سردرد، اضطراب، افسردگی و خستگی را در ساکنان اطراف آنتن‌ها گزارش کرده‌اند (ناوارو^۶ و همکاران، ۲۰۰۳؛ سانتینی^۷ و همکاران، ۲۰۰۲؛ روزلی^۸ و همکاران، ۲۰۰۳). کرافت^۹ و همکاران (۲۰۰۲) عنوان کردند که که لوب گیجگاهی بیشتر در معرض میدان‌های الکترومغناطیس حاصل از تلفن همراه می‌باشد. کیزیلی^{۱۰} و همکاران (۲۰۰۳) عنوان نمودند که گوش استفاده‌کنندگان در ضمن صحبت با تلفن همراه در نزدیکی منبع میدان الکترومغناطیسی قرار دارد و مقدار فاصله آنتن تا گوش داخلی فقط چند سانتی‌متر است. از طرف دیگر می‌توان به القاء پروتئین‌های استرس تحت امواج تلفن همراه (فریتز^{۱۱} و همکاران، ۱۹۹۷) و نیز اثر این امواج روی فعالیت‌های مغز (هامبلین^{۱۲} و وود^{۱۳}، ۲۰۰۲) اشاره کرد.

از جمله نظریه‌هایی که تأثیر بسیاری بر تحقیق و نظریه در شخصیت دارد، نظریه صفات است. در این دیدگاه شخصیت به اجزایی که صفات نامیده می‌شود تقسیم می‌شود و تلاش می‌کنند که رفتار شخص را با اندازه‌گیری صفات پیش‌بینی نمایند. طرفداران این دیدگاه معتقدند خصوصیات شخصیتی هر طور که ارزیابی شوند، با رفتار ارتباط دارند. فرض اصلی این دیدگاه این است که پاسخ‌های متفاوت انسانها به موقعیت‌های خاص، به

-
۱. Hocking
 ۲. Oftedal
 ۳. Wilen
 ۴. Sandstrom
 ۵. Yioultsis
 ۶. Navarro
 ۷. Santini
 ۸. Roosli
 ۹. Croft
 ۱۰. Kizilay
 ۱۱. Fritze
 ۱۲. Hamblin
 ۱۳. Wood

دلیل آمادگی‌های مشخصی است که در آنها موجود است. به این آمادگی‌ها صفات گفته می‌شود. به عبارت دیگر، افراد را می‌توان با توجه به این طرز رفتارهای خاص آنها، شناسایی و توصیف نمود. اگرچه این نظریه‌پردازان در تعیین صفاتی که شخصیت انسان را تشکیل می‌دهند از یکدیگر متفاوتند، ولی همگی آنها بر این باورند که این صفات، پایه‌های اصلی شخصیت انسان را تشکیل می‌دهد. در روان‌شناسی، پنج ویژگی اساسی شخصیت، پنج عامل یا بُعد گسترده شخصیت است که از طریق تحلیل واژگانی توسعه یافته است. این تحلیل منطقی و آماری لغات مربوط به شخصیت است که از واژه‌نامه زبان طبیعی بدست آمده است (گلدبرگ^۱، ۱۹۹۳). از این ویژگی همچنین با عنوان «مدل پنج عاملی^۲» (FFM) نیز یاد می‌شود. با وجود مناقشات بر سر این عامل‌ها، این مدل در مطالعات گوناگون در کشورها، فرهنگ‌ها، سن‌ها و جنسیت‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته است (حق‌شناس، ۱۳۸۵). الگوی پنج‌عاملی شخصیت (NEO-FFI) برای ارزیابی سریع پنج عامل اصلی (بی‌ثباتی هیجانی، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه‌ها، توافق و وجدانی بودن) طراحی شده است (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۱؛ کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۲؛ به نقل از ماسر^۳ و همکاران، ۲۰۰۷).

هامبرگر و آرتزی^۴ (۲۰۰۳) عنوان کردند که بین اعتیاد به اینترنت و رسانه‌ها با روان رنجورخویی و برون‌گرایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین دریافتند که برون‌گرایی به صورت منفی و روان‌رنجورخویی به‌طور مثبت و معنی‌داری با استفاده از سایت‌های اجتماعی آنلاین رابطه دارد. کیمبرلی و رادجرس^۵ (۱۹۹۸) دریافتند که افراد معتاد به اینترنت و رسانه‌ها دارای ویژگی‌های خود اکتایی، واکنش‌پذیری، حساسیت هیجانی، شب‌زنده‌داری، خودافشایی کم و ناهم‌نوایی هستند. ینگ^۶ (۲۰۱۱) در بررسی خصوصیات شخصیتی پیش بین اعتیاد به اینترنت دریافت که حمایت اجتماعی کم، ماجراجویی-هیجان‌خواهی و هدفمندی زندگی پایین پیش‌بین‌های اعتیاد به اینترنت

۱. Goldberg

۲. Five factor model

۳. Moser

۴. Artzi

۵. kimberly & Rodgers

۶. ying

هستند. کاراهوچا^۱ (۲۰۰۶) عنوان نمودند که بین فراوانی ارسال پیامک و ویژگی شخصیتی برونگرایی رابطه وجود دارد. ازوی^۲ و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی روی دانشجویان دختر پرستاری دریافتند که بین وابستگی به تلفن همراه و سبک زندگی بی کیفیت و ویژگی های برونگرایی و روان رنجورخویی رابطه وجود دارد و روان رنجورخویی رابطه ای مثبت و برونگرایی رابطه ای منفی دارد.

دیگر پژوهش ها حاکی از آن است که روان رنجورخویی و برونگرایی به طور معنی داری با سوء مصرف الکل (رویز، پینکاس و دیکنسون^۳، ۲۰۰۳) و سوء مصرف مواد (مک-کورمیک، دودما، کیواک و زاگار^۴، ۱۹۹۸)، اعتیاد به اینترنت (ولفردت و دول^۵، ۲۰۰۱) رابطه دارد. ایگاراشی^۶ (۲۰۰۸) گزارش کرد که برونگرایی و روان رنجورخویی ویژگی های مهم شخصیتی هستند که با استفاده بیش از حد از تلفن همراه همبستگی دارند. تودا^۷ و همکاران (۲۰۰۶) نیز عنوان نمودند بین استفاده آسیب زا از تلفن همراه و سبک زندگی ناسالم رابطه وجود دارد. هاردی^۸ (۲۰۰۷) در بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و روان-شناختی همبسته با اعتیاد به اینترنت دریافت که افراد معتاد به اینترنت دارای ویژگی روان-رنجورخویی، آشفتگی اجتماعی و تنهایی هیجانی هستند. همچنین، آنها کمتر برونگرا بوده و هدف آنها کسب حمایت اجتماعی از طریق شبکه های اجتماعی اینترنتی است. در کل بین اعتیاد به اینترنت با احساس تنهایی و اضطراب (مودی^۹، ۲۰۰۱؛ شپرد و ادلمان^{۱۰}، ۲۰۰۵ و یوگیو^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۶) و حمایت اجتماعی نابسند (کامینگز^۱ و همکاران، ۲۰۰۲ و کراوت^۲ و همکاران، ۲۰۰۲) رابطه وجود دارد.

۱. Karahoca

۲. Ezoie

۳. Roiz Picus & Dickinson

۴. McCormick, Dowd, Quirk & Zegarra

۵. Wolfradt & Doll

۶. Igarashi

۷. Toda

۸. Hardie

۹. Moody

۱۰. Sheperd & Edelman

۱۱. Yaoguo

تلفن همراه در کنار اینترنت، از اصلی‌ترین نشان‌های این عصر جدید هستند. با وجود افزایش تعداد کاربران به میلیون‌ها نفر هنوز تلفن همراه موضوع پژوهش‌های جدی و علمی قرار نگرفته است. تلفن همراه در ابتدا به‌عنوان وسیله‌ای با قابلیت جابه‌جایی وارد جامعه شد و پس از مدت کوتاهی شیوه ارتباط با یکدیگر را دگرگون کرد (محمودی بختیاری و آدی بیک، ۱۳۸۸). این در حالی است که پیش‌بین‌های شخصیتی استفاده آسیب‌زا از این وسیله ارتباطی چندان مورد توجه واقع نشده است. سلامت روانی جوانان، یکی از مقوله‌های مهم در مباحث روان‌شناسی و جامعه‌شناسی محسوب می‌شود. تحقیق حاضر با عنایت به این خلاء به بررسی رابطه پنج عامل نیرومند شخصیتی و استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در میان دانشجویان که استفاده فراوانی از این وسیله پرکاربرد دارند می‌پردازد. لذا این سوال مطرح می‌شود که آیا بین ویژگی‌های شخصیتی و استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه در دانشجویان رابطه وجود دارد؟

روش

این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری متشکل از کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی دزفول بود که در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ مشغول به تحصیل بودند. نمونه شامل ۲۷۵ نفر بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند، بدین صورت که با مراجعه به کلاس‌های عمومی که همه دانشجویان شانس انتخاب را داشتند پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی در اختیار آنان قرار گرفت. ۶۵٪ از آزمودنی‌ها دختر و ۳۴٪ پسر بودند. ۴۲٪ آنها در رشته‌های فنی و ۵۸٪ در رشته‌های انسانی مشغول به تحصیل بودند. همچنین، ۷۱۸۰٪ نمونه را دانشجویان مجرد و ۲۹٪ را متاهلین تشکیل می‌دادند.

۱. Cummings

۲. Kraut

الف) پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیتی NEO-FFI: پرسشنامه NEO-FFI فرم کوتاهی از پرسشنامه تجدیدنظر شده NEO (NEO-PI-R، کاستا و مک‌گری، ۱۹۹۲) است که برای ارزیابی مختصر و سریع پنج عامل اصلی شخصیت طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۶۰ ماده است، ۵ بعد شخصیت بهنجار را اندازه‌گیری می‌کند و شامل ۱۲ ماده برای هر یک از پنج بُعد است (کاستا و مک‌گری، ۱۹۹۲). خرده‌مقیاس‌های هر یک از پنج عامل عبارتند از: ۱- عصبیت یا بی‌ثباتی هیجانی^۱ (N) ۲- برون‌گرایی^۲ (E) ۳- باز بودن به تجربه^۳ (O) ۴- توافق^۴ (A) و ۵- وجدانی بودن^۵ (C). ضریب آلفای^۲ گزارش شده پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیتی NEO-FFI توسط مک‌گری و کاستا بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۹ با میانگین ۰/۸۱ متغیر بوده است. در تحقیقی که توسط بوچارد^۳ و همکاران در سال ۱۹۹۹ صورت گرفت، ضریب آلفا برای عصبیت ۰/۸۵، برای برون‌گرایی ۰/۷۲، برای باز بودن به تجربه، ۰/۶۸، برای توافق ۰/۶۹ و برای وجدانی بودن ۰/۷۹ بدست آمده است که نشان‌دهنده همسانی درونی بالای پرسشنامه است (بوچارد و همکاران، ۱۹۹۹). ضریب همبستگی بین نمره‌های شاخص‌های NEO-FFI با NEO-PI-R در نمونه ABLSA^۵ به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۹۱، ۰/۷۷ و ۰/۸۷ برای شاخص‌های O، E، N، A و C محاسبه شد. حق‌شناس (۱۳۸۵) ضریب اعتبار بازآزمایی^۴

-
۱. Neuroticism
 ۲. Extroversion
 ۳. Openness to experience
 ۴. Agreeableness
 ۵. Conscientiousness

-
۱. validity
 ۲. alpha
 ۳. Bouchard
 ۴. test-retest
 ۵. Myers Berigs
 ۶. MMPI
 ۷. California
 ۸. Gilford & Zakerman

را برای یک گروه نمونه ایرانی شامل ۲۰۸ دانشجوی با سه ماه فاصله زمانی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۹، ۰/۸۰، ۰/۷۵، ۰/۸۳ برای عصبیت، برون‌گرایی، باز بودن به تجربه، توافق و وجدانی بودن بدست آورد (ملازاده، ۱۳۸۷). در زمینه روایی همزمان این پرسشنامه، بین پرسشنامه ریخت مایرز بریگز^۵، پرسشنامه شخصیتی مینه‌سوتا^۶، پرسشنامه تجدیدنظر شده کالیفرنیا^۷، بررسی مزاج گیلفورد و زاگرن^۸، سیاهه یا فهرست رگه‌ها و مقیاس رگه بین فردی، رابطه بالایی مشاهده شده است. این یافته‌ها نشانگر روایی مناسب این پرسشنامه است (ابراهیمی، ۱۳۸۷).

ب) مقیاس COS: ابزار مورد استفاده مقیاس استفاده مفرط از تلفن همراه است که توسط جنارو و همکاران (۲۰۰۷) ساخته شده است. آنان پایایی آن را به روش همسانی درونی روی دانشجویان دختر و پسر اسپانیایی $\alpha = .87$ گزارش دادند. این مقیاس بر اساس ده شاخص روانشناختی از راهنمای تشخیص و طبقه بندی اختلالات روانی طراحی شده است. این مقیاس ۲۳ آیتم دارد و دارای خرده مقیاس و زیر عامل نیست. همچنین، COS بر اساس طیف لیکرت شش گزینه ای (۱- هرگز ۲- تقریباً هرگز ۳- برخی اوقات ۴- اغلب ۵- تقریباً همیشه ۶- همیشه-) نمره گذاری می شود. نمرات بالا منعکس کننده استفاده مفرط است (جنارو و همکاران، ۲۰۰۷). گل محمدیان و یاسمی نژاد (۱۳۸۹) اعتبار آزمون به روش آلفای کرونباخ را ۹۰٪ گزارش کردند. همچنین، پایایی مقیاس را از طریق بازآزمایی و روایی دونیمه کردن رضایت بخش گزارش کردند.

یافته‌ها

یافته‌ها، به‌صورت شش شاما مانگ، انحراف معیار، و... مرشد باشد. داده، تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، همبستگی پیرسون، و رگرسیون چند گانه گام به گام و t برای گروه‌های مستقل استفاده شد. در این پژوهش، متغیر ملاک استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه می‌باشد. همچنین متغیرهای پیش‌بین شامل ابعاد پنج‌گانه شخصیتی دانشجویان می‌باشد.

شاخصهای توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱- آماره های توصیفی متغیر های پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	تعداد معتبر
سن	۲۲/۹۳	۵/۵۸	۲۸	۵۲	۲۷۵
بی ثباتی هیجانی	۲۵/۶۹	۶/۹۸	۷	۴۲	۲۷۵
برون گرایی	۱۹/۲۴	۶۰/۷	۵	۴۳	۲۷۵
باز بودن به تجربه	۲۱/۸۰	۵/۰۳	۷	۳۲	۲۷۵
توافق	۶۰/۷۶	۵/۳۷	۹	۴۵	۲۷۵
وجدانی بودن	۱۳/۳۰	۵/۹۲	۱	۳۱	۲۷۵
استفاده آسیب زا از تلفن همراه	۶۲/۳۷	۱۴/۱۶	۱۰	۱۰۸	۲۷۵

جدول ۱ میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر و تعداد معتبر متغیر های پژوهش را نشان می دهد. همان طور که مشاهده می شود میانگین سن آزمودنی ها ۲۲/۹۳ سال است. همچنین، میانگین متغیر های استفاده آسیب زا از تلفن همراه ۳۷/۶۲، بی ثباتی هیجانی ۲۵/۶۹، برون گرایی ۱۹/۲۴، باز بودن به تجربه ۲۱/۸۰، توافق ۶۰/۷۶ و وجدانی بودن ۱۳/۳۰ است.

اطلاعات توصیفی گروه ها از نظر جنس، رشته و وضعیت تاهل در جدول ۲ ارایه شده است.

جدول ۲- اطلاعات توصیفی گروه ها از نظر استفاده آسیب زا از تلفن همراه بر حسب

جنس، رشته و وضعیت تاهل دانشجویان

شاخص	جنس		تاهل		رشته
	دختر	پسر	مجرد	متاهل	
تعداد	۱۶۴	۱۱۱	۱۷۹	۹۶	۱۲۰
میانگین	۶۱/۸۶	۵۴/۶۳	۶۷/۷۵	۶۰/۸۱	۶۲/۰۸
انحراف معیار	۱۷/۹۹	۱۳/۷۲	۱۷/۵۱	۱۲/۸۱	۱۶/۸۰

استفاده آسیب زا از تلفن همراه

حدافل	۱۰	۲۳	۱۰	۲۷	۱۲	۱۰
حداکثر	۱۰۸	۱۰۵	۱۰۸	۸۷	۱۰۸	۱۰۶

جدول ۲ شاخصهای توصیفی متغیرهای جنس، رشته و وضعیت تاهل آزمودنی ها را از نظر تعداد، میانگین، انحراف معیار، حدافل و حداکثر نشان می دهد.

ب) تحلیل داده ها :

جهت بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی پنج گانه و میزان استفاده آسیب زا از تلفن همراه در آزمودنی های پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است که خلاصه نتایج آن در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳- ضریب همبستگی ساده بین ویژگی های شخصیتی پنج گانه و استفاده از

تلفن همراه

شاخص های آماری	بی ثباتی هیجانی	برونگرایی	باز بودن به تجربه	توافق	وظیفه شناسی
ضریب همبستگی (r)	.۲۷۱**	-.۲۱۰**	.۰۳۲	.۰۶۲	.۰۷۸
سطح معنی داری (P)	.۰۰۰	.۰۰۵	.۶۷۴	.۴۱۵	.۳۰۸

** $P < .01$

همان طور که در جدول ۳ مشاهده می شود بین ویژگی شخصیتی برونگرایی و استفاده آسیب زا از تلفن همراه رابطه منفی معنی دار وجود دارد. همچنین، بین بی ثباتی هیجانی و استفاده آسیب زا از تلفن همبستگی مثبت معنی دار وجود دارد. جهت بررسی همبستگی چند گانه بین ویژگی های شخصیتی و استفاده آسیب زا از تلفن همراه از تحلیل رگرسیون استفاده شده که خلاصه نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴ - خلاصه تحلیل رگرسیون چند گانه گام به گام برای پیش بینی استفاده

آسیب زا از تلفن همراه براساس ویژگی های شخصیت

مقدار ثابت	ضرایب رگرسیون (β)		نسبت F احتمال p	ضریب تعیین RS	همبستگی چندگانه MR ↓	شاخصهای آماری	متغیر ملاک	ورود (enter)
۳۶/۱۰	$\beta = .271$ $t = 3/70$ $p = 0/000$	$F = 13/70$ $p = 0/000$				٪۰.۷۳		
			بی ثباتی هیجانی	استفاده آسیب زا از تلفن همراه				
۴۴/۶۹	$\beta = -.171$ $t = -2/32$ $p = 0/021$	$\beta = .243$ $t = 3/32$ $p = 0/001$	$F = 5/45$ $p = 0/003$	٪۱.۰	.۳۱	برونگرایی	استفاده آسیب زا از تلفن همراه	

همان طور که در جدول ۴ مشاهده می شود ضریب تعیین محاسبه شده حاکی از آن است که ٪۱.۰ از واریانس استفاده آسیب زا از تلفن همراه توسط متغیرهای بی ثباتی هیجانی و برونگرایی قابل تبیین است.

جهت بررسی تفاوت بین دانشجویان دختر و پسر، فنی- انسانی و متاهل- مجرد از نظر استفاده از تلفن همراه از آزمون T برای گروه های مستقل استفاده شده است که خلاصه نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵- آزمون t گروه های مستقل برای معناداری تفاوت میانگین نمرات دو جنس، فنی- انسانی و متاهل- مجرد از نظر استفاده از تلفن همراه

گروه ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	t	p
دختر	۱۶۴	۶۱/۸۶	۱۷/۹۹	۲۷۳	-۲/۴۵	۰/۰۲۲
پسر	۱۱۱	۵۴/۶۳	۱۳/۷۲			

مجرد	۱۷۹	۶۷/۷۵	۱۷/۵۱	۲۷۳	۲/۰۰۰	۰/۰۴۷
متاهل	۹۶	۶۰/۸۱	۱۲/۸۱			
فنی	۱۲۰	۶۶/۱۹	۱۶/۸۰	۲۷۳	۰/۹۲۳	۰/۱۸۰
انسانی	۱۵۵	۶۲/۰۸	۱۴/۱۷۹			

نتایج جدول ۵ نشان می دهد که بین دختران و پسران و دانشجویان متاهل و مجرد از نظر استفاده آسیب زا از تلفن همراه تفاوت معنی داری وجود دارد. نگاهی به میانگین های دو گروه نشان می دهد که دختران در استفاده آسیب زا از تلفن همراه میانگین های بالاتری داشته اند. همچنین، سطوح معناداری نشان می دهد که بین دانشجویان رشته های فنی و انسانی از نظر استفاده آسیب زا از تلفن همراه تفاوت معنی داری وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف کلی پژوهش حاضر تعیین رابطه استفاده آسیب زا از تلفن همراه با ویژگی های شخصیتی بود. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین استفاده آسیب زا از تلفن همراه با روان رنجورخویی رابطه مثبت معنی داری دارد. این یافته با یافته های هامبرگر و آرتزی (۲۰۰۳)، کیمبرلی و رادجرس (۱۹۹۸)، هامبرگر و آرتزی (۲۰۰۳)، ازوی (۲۰۰۸)، ولفردت و دول (۲۰۰۱)، هاردی (۲۰۰۷)، مودی (۲۰۰۱)، شیرد و ادلمان (۲۰۰۰)، یوگیو و همکاران (۲۰۰۶)، ناوارو و همکاران (۲۰۰۳)، سانتینی و همکاران (۲۰۰۲) و روزلی و همکاران (۲۰۰۳) همسو می باشد. تحقیقات در خصوص اثرات امواج تلفن همراه و آنتن های گیرنده و فرستنده و قرار گیری آنها نشان داده که علایمی مانند سردرد، اضطراب، افسردگی و خستگی را در ساکنان اطراف آنتن ها گزارش شده است (ناوارو و همکاران، ۲۰۰۳؛ سانتینی و همکاران، ۲۰۰۲؛ روزلی و همکاران، ۲۰۰۳). اشتغال زیاد به تماس های تلفن همراه به ویژه ارسال و دریافت پیامک در بین جوانان نگرانی ها و دلشوره های زیادی را در افراد ایجاد می کند. به طوری که برخی از کاربران در خصوص پاسخ ها و کیفیت آنها مشغله فکری زیادی دارند و ماحصل این فعالیت ها اختلال در نظم خواب و پرداختن به تکالیف روزمره را موجب می شود. استفاده بیش از اندازه و غیرضروری از تلفن همراه برای کاربر استرس و پریشانی ذهنی پدید می آورد. فرد مبتلا در طول روز چندین بار

احساس می‌کند گوشی تلفن همراهش زنگ می‌خورد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد حداقل دو سوم کاربران به این نوع تیک عصبی دچارند و بیش از ۷۰ درصد کاربران مبتلا آن را تجربه‌ای تلخ و حالتی ناخوشایند توصیف می‌کنند. در واقع ارسال بیش از اندازه پیام کوتاه نیز نوعی وسواس و اختلال ذهنی به دنبال دارد (حسینی، ۱۳۸۴).

همچنین نتایج نشان داد که بین استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه با برون‌گرایی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. این یافته با یافته‌های هامبرگر و آرتزی (۲۰۰۳)، کاراهوچا (۲۰۰۶)، ازوی (۲۰۰۸)، ولفردت و دول (۲۰۰۱)، ایگارش (۲۰۰۸) و هامبرگر و آرتزی (۲۰۰۳) همسو است. در خصوص تبیین یافته‌های این فرضیه می‌توان چنین عنوان کرد که شاید دانشجویان به دلیل مشغله زیاد با موبایل و استفاده‌های متعدد از این وسیله از بسیاری از فعالیت‌های روزمره خود غفلت می‌ورزند و این به نوبه خود روابط رو در رو و حضوری آنها را کم نموده و سبب انزوای آنها می‌شود. اگر چه تلفن‌های همراه مسبب راحتی افراد در انجام امور شده‌اند، نباید از نظر دور داشت که می‌تواند حضور اجتماعی ناخوانده و سرزده‌ای نیز داشته باشند (اشنایدر و همکاران، ۱۹۷۹).

خاموش بودن تلفن همراه در افرادی که استفاده مفرط از آن دارند تحمل‌ناپذیر است و موجب می‌شود حتی هنگام خواب یا در مواقع خاصی که گوشی تلفن همراه را خاموش می‌کنند یا در حالت سکوت قرار می‌دهند به استرس دچار شوند. فرد معتاد نمی‌تواند از گوشی تلفن همراه خود دور بماند و از هر ترفندی برای استفاده دائمی از آن بهره می‌جوید. این نوع اعتیاد از علاقه و وابستگی فراتر می‌رود و به نوعی جنون در دسترس بودن تبدیل می‌شود (حسینی، ۱۳۸۴). کامپیو و سوگیا (۲۰۰۵) و بیل لیوکس، ون درلین، دآسرمونت، سشیچی و زرماتن (۲۰۰۷) عنوان می‌کنند که ظرفیت‌های اعتیاد آور تلفن همراه را نباید مورد غفلت قرار داد. شواهد نشان دهنده آن است که استفاده مفرط از تلفن همراه مرتبط با الگوهای رفتاری دیگر از جمله بیدار ماندن در شب و اشتغال به تبادل پیام کوتاه و همچنین وابستگی عاطفی است که در ذهن کاربران ایجاد می‌شود. به طوری که این افراد معتقدند که بدون استفاده از تلفن همراه قادر به زندگی کردن نیستند (کامپیو و سوگیا، ۲۰۰۵).

همچنین نتایج پژوهش نشان داد که بین دانشجویان دختر و پسر و متاهل و مجرد از نظر استفاده از تلفن همراه تفاوت معنی‌داری وجود دارد. اما این تفاوت برای دانشجویان

فنی و انسانی معنی دار نبود. به نظر می رسد که دانشجویان دختر زمینه کمتری برای روابط اجتماعی رو در رو و چهره به چهره دارند. شاید این وسیله برای آنان با توجه به قابلیت های آن فرصت بیشتری را برای اظهار خود در روابط آنها به وجود آورده است و این اشتغال زیاد به تلفن همراه نیز با مشکلات روانشناختی بالاتری همراه است. در همین راستا مک کنا (۲۰۰۲) استدلال کرد که خصیصه کلیدی تلفن همراه و اینترنت بخصوص توجه به اطلاعات شخصی، ظاهر، لکنت زبان، شرم و خجالت اجازه آزادی بیشتری را می دهد تا خود اظهاری را که در روابط شخصی نیازمند ارتباط چهره به چهره است به فرد بدهد. در حقیقت مک کنا (۲۰۰۲) دریافت که افراد تنهایی و تشویش خود را در اینترنت نسبت به دیگر مواقع بهتر ابراز و روابط دوستی نزدیک تری را گسترش می دهند، در حالیکه افراد دارای شبکه اجتماعی وسیع و تماس اجتماعی صمیمی اغلب از اینترنت برای اهداف اجتماعی استفاده می کنند (بیرنی و هوارت، ۲۰۰۲). بسیاری افراد اینترنت را به عنوان محیط سالم بدین معنی که روابطی نزدیک و بامعنی را ممکن می سازد در نظر می گیرند (مک کنا و همکاران، ۲۰۰۲). برای بسیاری از کاربران فرستادن یک پیامک برای ایجاد و ابقای روابط اجتماعی و هماهنگی های عملی ضروری است (لینگ و یتیری، ۲۰۰۲). با این وجود، خصایص اصلی تلفن همراه و پیامک نوشتاری را به عنوان بخشی از کاربرد معمول آن قرار داده است. اولاً خاصیت حضور، قابلیت جابجایی، و دسترسی همیشگی که توسط تلفن همراه عرضه می شود اجازه تبادل پیام های متنی را می دهد (کاسینی و روتانین، ۲۰۰۲)، از طرف دیگر انتقال پیامک همچون پست الکترونیک ناهمزمانی را ممکن می سازد بدین معنی که این امکان را فراهم می سازد که فرد یا کاربر با استفاده از زمانی که در اختیار دارد پاسخ های خود را ساخته و آماده کند و در نهایت خویشتن را در پیام هایش ابراز دارد (چناولت، ۱۹۹۸؛ لینگ و یتیری، ۲۰۰۲). امروزه چنین به نظر می رسد به سبب کاربردهای متنوع تلفن همراه اکثر قشر جوان به این وسیله گرایش دارند. ارزان شدن تهیه سیم کارت هم سبب شده است که بسیاری از افراد بیش از یک یا دو سیم کارت داشته باشند. درکنار این قابلیت های متنوع، از تاثیرات منفی گوشی هایی که هر روزه با قابلیت های گوناگون به بازار می آیند نباید غافل شد. برخی از این تاثیرات در حوزه فردی و برخی در حوزه اجتماعی است به طوری که برخی اوقات در حوزه اجتماعی حریم شخصی افراد نقض می شود. در تایید این مدعا آموزش و پرورش

و برخی ادارات اقدام به ممنوع نمودن استفاده از تلفن همراه در مکان های خاص خود کرده اند.

این تحقیق صرفاً در مورد دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی دزفول انجام شد. پیشنهاد می شود تا در خصوص دانش آموزان نیز به کار برده شود. در پژوهش حاضر پیشرفت تحصیلی این دانشجویان و رابطه آن با استفاده از تلفن همراه مورد بررسی قرار نگرفت. بررسی رابطه ویژگی های جمعیتی یا حرفه ای نظیر سطح تحصیلات و شغل با سطوح استفاده آسیب زا از تلفن همراه می تواند به روشن شدن موضوع تاثیرات روانشناختی استفاده مفرط از تلفن همراه کمک کند. بررسی نوع استفاده (سرگرمی، اینترنت، مکالمه، پیامک و...) و رابطه آن با سلامت عمومی می تواند تاثیرات این وسیله پرکاربرد را بهتر روشن سازد. همبستگی تنها به بررسی رابطه بین متغیر می پردازد و نشان دهنده علیت نیست و این مهمترین محدودیت مطالعات همبستگی است. استفاده از ابزار تکمیلی دیگری همراه پرسشنامه نظیر مصاحبه می تواند بر غنای اطلاعات بیافزاید.

منابع

- محمد زاده ابراهیمی، علی؛ رحیمی پردنجانی، طیبه؛ جمهری، فرهاد و برجعلی، احمد. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت و رضایتمندی زناشویی، فصلنامه تازه های مشاوره. جلد ۹، شماره ۳۳.
- حق شناس، حسن. (۱۳۸۵). طرح پنج عاملی ویژگیهای شخصیت (راهنمای تفسیر و هنجارهای آزمون NEO-PI-R و NEO-FFI، شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- حسینی، سید حسن. (۱۳۸۴). تحلیل جامعه شناختی رابطه اینترنت و اعتیاد به مواد مخدر. فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، دوره اول، شماره پیاپی ۳ و ۲، صص ۱۷-۱.
- گل محمدیان، محسن و یاسمی نژاد، پریسا. (۱۳۸۹). هنجاریابی مقیاس COS و رابطه آن با سلامت عمومی در دانشجویان دانشگاه های آزاد منطقه شش. طرح پژوهشی مصوب دانشگاه آزاد اسلامی دزفول. معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی دزفول. شماره طرح: ۱۱۸۲۶

محمودی بختیاری، بهروز و آدی بیگ، آرزو (۱۳۸۸). تلفن همراه به عنوان رسانه ای مکتوب: مطالعه ای گفتمانی از متون طنز پیام کوتاه فارسی. فصلنامه پژوهش زبان و ادبیات فارسی. شماره پانزدهم. زمستان ۱۷۵: ۱۹۸-۱۷۵.

ملازاده، جواد. (۱۳۸۱). بررسی رابطه بین عوامل شخصیت و سبک‌های مقابله‌ای با سازگاری زناشویی در فرزندان شاهد. پایان‌نامه دکتری روانشناسی. دانشگاه تربیت مدرس.

Agarwal, A. , Deepinder, F. , Sharma ,K,S. , Ranga ,G. , & Li, G.(۲۰۰۸). Effect of cell phone usage on semen analysis in men attending infertility clinic: an observational study. *Journal of Fertility and Sterility*. Vol. ۸۹, No. ۱.

Austin, C. (۲۰۰۱). Impact of Cell Phone Disruptions on Perceptions and Impressions. *Journal of Experimental Social Psychology*, ۱۳ (۲), ۱۴۱-۱۵۴.

Hamburger ,Y. A, & Artzi, E. B. (۲۰۰۳). Loneliness and Internet use. *Computers in Human Behavior*. Volume ۱۹, Issue ۱, Pages ۷۱-۸۰.

Bamrud, J. (۲۰۰۲). SMS: The human factor. The Feature [On-line]. Available: <http://www.Thefeature.com/article.jsp?pageid=۱۵۴۳۴>

Billieux, J. , Van der Linden, M. , D'Acremont, M. , Ceschi, G. , & Zermatten, A. (۲۰۰۷). Does impulsivity relate to the perceived dependence on actual use of the mobile phone? *Applied Cognitive Psychology*, ۲۱, ۵۲۷-۵۳۷.

Birnie, S. A., & Horvath, P. (۲۰۰۲). Psychological predictors of Internet social communication. *Journal of Computer-Mediated Communication (On-line)*, ۷.

Black, D. W. , Belsare, G. , & Schlosser, S. (۱۹۹۹). Clinical features, psychiatric co morbidity, and health-related quality of

- life in persons reporting compulsive computer use behavior. *Journal of Clinical Psychiatry*, 70, 839–844.
- Block, J. J. (2008). Issues for DSM-V: Internet addiction. *American Journal of Psychiatry*, 165(3), 306–307.
- Bouchard, N. & McGue, M. (1999). "Genetic and environmental influences on human psychological differences." *Journal of Neurobiology*, 54, 4–40.
- Chenault, B. G. (1998). Developing personal and emotional relationships via computer-mediated communication. *CMC Magazine (On-Line)*, May. *Addiction Research and Theory* 2007, 15(3):309–320.
- Croft, R.J., Chandler, J.S., Burgess, A.P., Barry, R.J., Williams, M. D., & Clarke, A.R. (2002). Acute mobile phone operation affects neural function in humans. *Clinical Neurophysiology*: 113 (10): 1623–32.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory and NEO Five-Factor Inventory. Odessa, FL: *Psychological Assessment Resources*.
- Cummings, J.N., Sproull, L. & Kiesler, S.B. (2002) 'Beyond hearing: Where real-world and online support meet' *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, 7, 78–88.
- Ezoe, S. (2008). Relationships of personality and lifestyle with mobile phone dependence among female nursing students. *Social Behavior and Personality: an international journal*, Volume 37, Number 2, pp. 231–238 .
- Fritze, K., Wiessner, C., Kuster, N., Sommer, C., Gass, P., & Hermann, D.M. (1997). Effect of global system for mobile communication microwave exposure on the genomic response of the rat brain, *Neuroscience*; 81(3):627–639.

- Geser, H. (2008). Towards a Sociological Theory of the Mobile Phone., available at [http:// socio. Ch/mobile/ t_geser1.pdf](http://socio.Ch/mobile/t_geser1.pdf).
- Goldberg, L. R. (1993). The structure of phenotypic personality traits. *American Psychologist*, 48, 26-34.
- Griffiths, M. L. (2000). Does internet and computer “addiction” exist? some case study evidence. *Cyber psychology & Behavior*, 3(2), 211-218.
- Haig, M. (2002). *Mobile marketing: The message revolution*. London: Kogan Page Limited.
- Hamblin D.L., & Wood, A.W. (2002). Effects of mobile phone emissions on human brain activity and sleep variables. *Int J Radiat Biol*. Aug;78(8):759-769.
- Hardie, E.A (2007). Excessive Internet Use: The Role of Personality, Loneliness and Social Support Networks in Internet addiction. *Australian Journal of Emerging Technologies and Society*, Vol. 5, No. 1, 2007, pp: 34- 47.
- Hocking B., & Westerman, R.(2003) . Neurological effects of radiofrequency radiation. *Occup Med*; 53:123-7.
- Hunton, J., & Rose, J. (2005). Cellular telephones and driving performance: The affects of attentional demands on motor vehicle crash risk. *Risk Analysis*, 25(1), 155-166.
- Igarashi, T. (2008). Trust does matter in social networks: A longitudinal study. *Paper presented at the 14th International Congress of Psychology, Berlin, Germany*.
- Jenaro, C. , Flores, N. , Gómez-Vela, M. , González-Gil, F. , & Caballo, C. (2007). Problematic Internet and cell-phone use: Psychological, behavioral, and health correlates. *Addiction Research & Theory*, 15(3), 309-320.

- Kamibeppu, K., & Sugiura, H. (2005). Impact of the mobile phone on junior high school students' friends hips in the Tokyo metropolitan area. *Cyber psychology & Behavior*, 8(2), 121-130.
- Karhoca , A. (2006). Individual Differences in Usability of Cell Phone SMS Menus. *Proceedings of the 8th WSEAS International Conference on Telecommunications and Informatics, Istanbul, Turkey. (pp 485-490).*
- Kasesniemi, E. L., & Rautiainen, P. (2002). Mobile culture of children and teenagers in Finland. In J.E.Katz & M. Aakhus (Eds.), *Perpetual contact: Mobile communication, private talk and public performance* (pp. 170-192).Cambridge: Cambridge University Press.
- Kimberly, S. Y., & Rodgers. R, C. (1998). Internet Addiction: Personality Traits Associated with Its Development. *Paper presented at the 74th annual meeting of the Eastern Psychological Association.*
- Kizilay, A, Ozturan. O, Erdem. T, Kalcioğlu, M.T & Miman, M.C.(2003). Effects of chronic exposure of electromagnetic fields from mobile phones on hearing in rats. *Auris Nasus Larynx*: 30 (3): 239-45.
- Kraut, R., Kiesler, S., Boneva, B., Cummings, J.N., Helgeson, V. & Crawford, A.M. (2002).correlates. 'Internet paradox revisited'. *Journal of Social Issues*, 58, 49-74.
- Ling, R. & Yttri, B. (2002). Hyper-co-ordination via mobile phones in Norway. InJ.E.Katz & M. Aakhus (Eds.), *Perpetual contact: Mobile communication, private talk and public performance* (pp. 139-169). Cambridge: Cambridge University Press.
- McCormick, R. A., Dowd, E. T., Quirk, S., & Zegarra, J. H. (1998). The relationship of NEO-PI performance to coping styles, patterns of use, and triggers for use among substance abusers. *Addictive Behaviors*, 23, 497-507.

- McEvoy, S.P., Stevenson, M.R., McCartt, A.T., Woodward, M., Haworth, C., Palamara, P., & Cercarelli, R. (2005). Role of mobile phones in motor vehicle crashes resulting in hospital attendance: A case crossover study. *British Medical Journal*, 331, 428-433.
- McKenna, K. Y. A. & Bargh, J. A. (2008). Plan 9 from cyberspace: The implications of the Internet for personality and social psychology. *Personal and Social Psychology Review*, 4, 57-75.
- McKenna, K. Y. A., Green, A. S., & Gleason, M. E. J. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction? *Journal of Social Issues*, 58, 9-31.
- Moody, E.J. (2001). 'Internet use and its relationship to loneliness' *CyberPsychology & Behavior*, 4, 393-401.
- Moser, K.S., Goetzmann, L., Vetsch, E., Grieder, E., Klaghofer, R., Naef, R., Russi, E.W., Boehler, A., & Buddeberg, C. (2007). The interplay of "Big five" personality factors and metaphorical schemas: A pilot study with 20 lung transplant recipients. *The Qualitative Report*, 12(3), 397-413.
- Nardone, G. , & Cagnoni, F. (2003). Perversiones en la red. Barcelona: RBA Libros. North Rhine-Westphalia. *Proceeding of Mobile Phone Base Station and Health*; 15-16 May; Dublin, Ireland.
- Navarro EA, Segura J, Gomez-P. C, Portoles M, Maestu C, Bardasano, J.L.(2003). About the effects of microwave exposure from cellular phone base stations: A first approach. *Proceeding of Mobile Phone Base Station and Health*; 15-16 May; Dublin, Ireland.
- Oftedal G., Wilen J., & Sandstorm M,. (2000). Symptoms experienced in connection with mobile phone use. *Occup Med*; 50(4):237-45.

- Puro, J. (2002). Finland, a mobile culture. In J.E.Katz & M. Aakhus (Eds.), *Perpetual Contact: Mobile communication, private talk and public performance* (pp. 18-29). Cambridge: Cambridge University Press.
- Redelmeier, D. A., & Tibshirani, R. J. (1997). Association between cellular telephone calls and motor vehicle collisions. *The New England Journal of Medicine*, 337, 453-463.
- Reinfurt, D., Huang, H., Feaganes, J., & Hunter, W. (2001). *Cell phone use while driving in North Carolina. The University of North Carolina Highway Safety Research Center.*
- Richard, C. M., Wright, R. D., Ee, C., Prime, S. L., Shimizu, Y., & Vavrik, J. (2002). Effect of a concurrent auditory task on visual search performance in a driving related image-flicker task. *Human Factors*, 44(1), 108-119.
- Roosli M., Moser M., Meier M., & Braun-F. C.(2003). Health symptoms associated with electromagnetic radiation – A questionnaire survey. *Proceeding of Mobile Phone Base Station and Health; Dublin, Ireland.*
- Ruiz, M. A., Pincus, A. L., & Dickinson, K. A. (2003). NEO PI-R predictors of alcohol use and alcohol-related problems. *Journal of Personality Assessment*, 81, 226-236.
- Santini R, Santini P, Danze JM, Le Ruz P, Seigne M.(2002). Study of the health of people living in the vicinity of mobile phone base stations: I. Influences of distance and sex. *Pathol Biol*;50:369-73.
- Sanz, L. J. , Carmona, F. J. , & Marin, D. (2004). Tratamiento psicológico de la adicción a Internet: A proposito de un caso clinico. *Revista de Psiquiatra de la Facultad de Medicina de Barcelona*, 31(2), 76-80.
- Schneider, D. J., Hastorf, A. H., & Ellsworth, P. C. (1979). *Person perception.*(2nd ed.). Menlo Park, California: Addison-Wesley.

- Seo, D., & Torabi, M. (۲۰۰۴). The impact of in-vehicle cell-phone use on accidents or near-accidents among college students. *Journal of American College Health*, ۵۲(۳), ۱۰۱-۱۰۷.
- Shapira, N. A. , Goldsmith, T. D. , Keck, P. E. , Jr. , Khosla, U. M. , & McElroy, S. L. (۲۰۰۰). Psychiatric features of individuals with problematic Internet. *Journal of Affective Disorders*, ۵۷(۱-۳), ۲۶۷-۲۷۲.
- Shapira, N. A. , Lessing, M. G. , Goldsmith, T. D. , Szabo, S. T. , Lazoritz, M. , Gold, M. S. et al. (۲۰۰۳). Problematic Internet use: Proposed classification and diagnostic criteria. *Depression and Anxiety*, ۱۷, ۲۰۷-۲۱۶.
- Shepherd, R.M. & Edelman, R.J. (۲۰۰۵). 'Reasons for internet use and social anxiety' *Personality and Individual Differences*, ۳۹, ۹۴۹-۹۵۸.
- Strayer, D., & Johnston, W. (۲۰۰۱). Driven to distraction: Dual-task studies of simulated driving and conversing on a cellular telephone. *Psychological Science*, ۱۲(۶), ۴۶۲-۴۶۶.
- Strayer, D.L., Drews, F.A., & Crouch, D.J. (۲۰۰۶). Comparing the cell phone driver and the drunk driver. *Human Factors*, ۴۸, ۳۸۱-۳۹۱.
- Thurlow, C. (۲۰۰۳). Generation Txt? Exposing the sociolinguistics of young people's text-messaging. *Discourse Analysis Online*.
- Toda, M., Monden, K., Kubo, K., & Morimoto, K. (۲۰۰۶). Mobile phone dependence and health related lifestyle of university students. *Social Behavior and Personality: An international journal*, ۳۴(۱۰), ۱۲۷۷-۱۲۸۴.
- Trimmel, M., & Poelzl, G. (۲۰۰۶). Impact of background noise on reaction time and brain DC potential changes of VDT-based spatial attention. *Ergonomics*, ۴۹(۲), ۲۰۲-۲۰۸.

- Vaticon, L. , Bayon, C. , Pascual, A. , & Garcia, E. (२००१).
Addiction in Internet. presentaci3n de un caso clinico. *Archivos de Psiquiatria*, १॔(१), ११-१०.
- Wolfradt, U. & Doll, J. (२००१). 'Motives of adolescents to use the Internet as a function of personality traits, personal and social factors' *Journal of Educational Computing Research*, २॔, १३-२१.
- Yao-Guo, G., Lin-Yan, S. & Feng-Lin, C. (२००१). 'A research on emotion and personality characteristics in junior high school students with internet addiction disorders', *Chinese Journal of Clinical Psychology*, १॔, १०३-१००.
- Ying ,Ye (२०११). Psychological and Behavioral Characteristics of Severe Internet Addicts. Institute of Psychology, *Chinese Academy of Sciences*, No.॔ Datun Road, Chaoyang District, Beijing, १००१०१, China.
- Yioultsis, T.V., Kosmanias, E.P., Kosmidou, T.T, Zigiridis, T.T., Kantartzis, N.V., & Xenos, T.D.(२००२). A comparative study of the biological effects of various mobile phone and wireless LAN antennas. *IEEE Transaction on Magnetic*, ३१(२):१११-१०.
- Young, K. (२००१). Cognitive behavior therapy with Internet addicts: Treatment outcomes and implications. *Cyber psychology & Behavior*, १०(०), १११-१११.